

Opiskelijat voimavarana master-koulutuksen kehittämisessä

Koivunen Kirsi, Heikka Helena, Kiviniemi Liisa

30.11.2017 ::

Toimintaympäristön ja toimintamallien muutokset edellyttävät työntekijöiltä ja johtajilta tutkimus-kehittämisaamista. Master-koulutuksen kehittäjäopiskelijana toimiminen edistää monipuolista tutkimus- ja kehittämisosaamista ja on samalla näköalapaikka koulutuksen kehittämiseen. Opiskelijälähtöisyys on yksi master-koulutuksen lähtökohdista. Kehittäjäopiskelijat aktivoivat omalla toiminnallaan myös muita opiskelijoita palautteen antamiseen ja kehittämisideoiden esittämiseen, jolloin opiskelijälähtöisyys toteutuu tarkoituksenmukaisella ja tuloksellisella tavalla.

Kehittäjäopiskelijatoiminnan lähtökohtia

Asiakaslähtöisyys korostuu palvelujen kehittämisessä toimialasta riippumatta. Asiakaslähtöisessä palvelujen kehittämisessä asiakas on itse mukana palvelun tarpeiden arvioimisessa, palvelun suunnittelussa, toteutuksessa ja palvelun vaikutusten ja laadun arvioimisessa [\[1\]](#). Koulutuksessa asiakaslähtöisyyttä vastaa opiskelijälähtöisyys, jossa opiskelijat ovat aktiivisia palautteen antajia ja toiminnan kehittäjiä ja tuovat uusia näkökulmia koulutuksen suunnitteluun ja toteutukseen. Opiskelijälähtöisyys on myös opettajan kiinnostusta ja

kykyä havaita oppijan kokemusmaailmaa. Hyvä ohjaus muodostuu aidosta, toista kunnioittavasta kohtaamisesta, läsnäolosta ja kuuntelemisesta [21]. Kun opiskelijaa tuetaan tavoitteiden saavuttamisessa, hänen itsetuntemuksensa kasvaa [31] ja motivaatio ja halu vaikuttaa asioihin lisääntyvät. [21] Opiskelijälähtöisessä oppimisessa opettaja on valmentaja ja ohjaaja [41] [31]. Sen sijaan, että opettaja loisi valmiita oppimismalleja, hän tukee opiskelijaa itsearviointissa ja oppimiseen liittyvissä valintojen tekemisessä [31].

Opiskelijälähtöisessä pedagogiikassa opiskelijan omat verkostot ja muut työelämäverkostot ovat voimavaroja ja motivaation lähteitä. Niitä voidaan hyödyntää myös koulutuksen kehittämisessä. Oulun ammattikorkeakoulussa (Oamk) master-opinnot toteutetaan verkko-opintoina, joiden suunnittelussa on keskeistä koulutuksen osaamistavoitteiden mukaisen opetuksen toteutus ja osaamisen arviointi. Oleellista on myös oppimisympäristöjen käytettävyys ja selkeys. Oppimisympäristön tulisi mahdollistaa opiskelijalle osaamisen näyttämisen usealla eri tavalla. [51]

Tulevaisuuden oppimisympäristöt ovat yhä useammin avoimia. Avoimuus tarkoittaa oppimisen riippumattomuutta ajasta ja paikasta. Lisäksi oppiminen tapahtuu erilaisissa verkostoissa, joissa opiskelijat ovat mukana aktiivisina toimijoina. Avoimista oppimisympäristöistä voi kehittyä myös henkilökohtaisia oppimisympäristöjä. Henkilökohtaisen oppimisympäristö voidaan määrittellä joukoksi välineitä ja sovelluksia, joita opiskelija hyödyntää osana omaa oppimisprosessiaan. Sosiaalisen median sovellukset ovat keskeinen osa henkilökohtaista oppimisympäristöä. Avoimessa ympäristössä tietoa ja sisältöjä jaetaan ja ymmärrystä rakennetaan yhteisesti. Kun osaaminen on tuotettu yhteisesti, osaamisen soveltaminen voi olla opiskelijakohtaista. [61]

Opiskelijoiden aktiivinen osallistuminen koulutuksen kehittämiseen on tärkeää myös asiantuntijuuden kehittämisen ja työelämävalmiuksien näkökulmasta. Pärjääminen tämän päivän ja tulevaisuuden työelämässä edellyttää uudistumiskyvykkyyttä ja oppimistaitoja muuttuvissa työelämän tilanteissa [71][81]. Koulutusjärjestelmän haasteena onkin kehittyä aiempaa opiskelijakeskeisempään ja työelämälähtöisempään suuntaan. Tällöin keskeiseksi muodostuu opiskelijoiden, opettajien ja työelämän toimiva yhteistyö. [91] Master-opiskelijoiden aktiivinen rooli koulutuksen kehittämisessä vahvistaa osaltaan tutkimus- ja kehittämisosaamista sekä viestintä- ja yhteistyötaitoja. Lisäksi toimiva yhteistyö ja oman osaamisen hyödyntäminen selkiyttää master-opiskelijan urapolkua. [101]

Kehittäjäopiskelijoiden toiminta sosiaali- ja terveystieteiden master-koulutuksessa

Oulun ammattikorkeakoulussa aloitettiin kehittäjäopiskelijatoiminta vuonna 2013. Aktiivisina kehittäjinä on tähän mennessä ollut 23 opiskelijaa, jotka ovat kokeneet toiminnan hyödylliseksi myös ammatillisen kehittämisen näkökulmasta. Sosiaali- ja terveystieteiden kehittämisen ja johtamisen tutkimuksessa aloitettu kehittäjäopiskelijatoiminta on muuttunut monialaiseksi vuonna 2016. Monialaisessa kehittämistoiminnassa on mukana kahdeksan opiskelijaa eri tutkinto-ohjelmista.

Kehittäjäopiskelijat ovat osallistuneet opintosuunnitelman ja pedagogisten ratkaisujen suunnitteluun sekä verkkoalustan ja sen sisällön rakentamiseen. Kehittäjäopiskelijat ovat koonneet palautetta tiiviissä yhteistyössä opettajatiimin kanssa pedagogisista ratkaisuista, opintojen sisällöistä ja oppimisympäristöistä. He ovat analysoineet arvioinnissa saadut tiedot ja tehneet muutosehdotukset opettajatiimille. Muutosehdotukset ovat liittyneet pääasiassa oppimisympäristönä toimineen oppimisalustan rakenteen jäsentämiseen, opintojaksojen aikataulutukseen, aloituspäivien sisältöihin ja uuden opiskelijan saamaan koulutukseen liittyvään informaatiomateriaaliin. [111]

Kehittämistoimintaan ovat valikoituneet opiskelijat, jotka ovat kiinnostuneita pedagogisesta kehittämisestä. Syksyllä 2013 aloittaneiden kehittäjäopiskelijoiden ensimmäinen tehtävä oli koostaa ja analysoida opiskelijaryhmän (n=60) antamat palautteet opetuksesta ja opintojen toteutuksesta. Kehittäjäopiskelijat laativat palautteiden pohjalta koosteen opiskelijaryhmän master-pedagogiikkaan liittyvistä näkemyksistä ja kokemuksista. Lisäksi he järjestivät pedagogiikkaan liittyvät opiskelijatyöpajat keväällä 2014. Työpajojen työskentelyn pohjaksi laadittiin diasarja pedagogiikan teoreettisista lähtökohdista sekä tutkivasta, kehittävästä ja yhteistoiminnallisesta oppimiskäsityksestä. Työpajatyöskentelyssä syntyi luonnos master-koulutuksen pedagogisista periaatteista, jotka perustuivat tutkivaan, kehittäväan ja yhteistoiminnalliseen oppimiseen.

Kehittäjäopiskelijat osallistuivat opettajien kanssa valtakunnalliseen Yamk-koulutus vahvaksi tki-vaikuttajaksi -hankkeeseen lukuvuonna 2014–2015. Hankkeessa tiivistettiin yhteistyötä opettajien, opiskelijoiden ja työelämän asiantuntijoiden kesken. Sen puitteissa järjestettiin erilaisia yhteiskehittämisen työpajoja, joihin osallistuivat master-koulutuksen opiskelijat, työelämän yhteistyökumppanit sekä opettajat. Yhteiskehittämisen

työpajoissa korostui muun muassa master-koulutuksen tunnettuuden lisääminen ja opiskelijoiden opinnäytetöiden merkitys tunnettuuden ja koulutuksen tuloksellisuuden lisääjänä työelämän näkökulmasta. [\[10\]](#)

Lukuvuonna 2015–2016 opiskelijat palvelumuotoilivat koulutuksen aloitukseen liittyvät opiskelijapolut. Opiskelijat ovat hyödyntäneet käyttäjälähtöisen kehittämisen ja palvelumuotoilun opintojen yhteydessä käsiteltyjä menetelmiä toiminnassaan. Tuloksena tuotettuja profiileja ja polkuja on hyödynnetty myös tuutoroinnin kehittämisessä ja master-opintojen aloitusvaiheen suunnittelussa.

Syksyllä 2016 aloitettiin master-koulutuksen osaamisperustaisuuden ja verkkopedagogiikan vahvistamisprojekti. Master-koulutukseen sisältyy tällä hetkellä kolme osaamisteemaa: johtamisosaamisosaaminen, tutkimus- ja kehittämisosaaminen ja liiketoimintaosaaminen. Osaamisteemoille on yhdessä laadittu osaamistavoitteet, joihin myös kehittäjäopiskelijat ovat ottaneet kantaa. Osaamisteemoihin sisältyvistä opinnoista opiskelija rakentaa osaamisensa kehittymistä ja urakehitystään palvelevan kokonaisuuden.

Master-tutkinto-ohjelman opettajat ovat kevään 2017 aikana konkretisoineet monialaisissa työpajoissa yhdessä opiskelijoiden kanssa osaamistavoitteita, laatineet osaamisen arviointikriteerejä ja suunnitelleet vaihtoehtoisia osaamisen osoittamistapoja. Opetuksen kehittäjäopiskelijat ovat arvioineet niitä ja tehneet muutosehdotuksia. He ovat antaneet positiivista palautetta siitä, että tavoitteet ja arviointikriteerit ovat aiempaa selkeämmät ja ymmärrettävät. Uusien tavoitteiden ja arviointikriteerien perusteella on helpompi arvioida osaamistaan ja ymmärtää, millaista osaamista koulutuksessa tavoitellaan. Opetuksen kehittäjäopiskelijat ovat myös kehittäneet koulutuksen verkkoalustan rakennetta, uusille opiskelijoille suunnattujen aloituspäivien ohjelmaa ja uudelle opiskelijalle lähetettävän kirjeen sisältöä. Osaamisperustaisuus pilotoidaan syksyllä 2017 aloittavassa ryhmässä. Monialainen pilottiryhmä valitaan osaamisen itsearvioinnin ja motivaation perusteella. Osaamisperustaisuutta Oamkin master-koulutuksessa kehitetään myös syksyllä 2017 alkavan tutkimushankkeen avulla.

Arviointia kehittäjäopiskelijatoiminnasta

Kehittäjäopiskelijoiden antaman palautteen mukaan mahdollisuus osallistua kehittämistyöhön on tiivistänyt yhteistoimintaa ja aktivoinut erityisesti opiskelijoiden osallisuutta opintojen suunnitteluun [\[11\]](#). Kehittäjäopiskelijatoiminta on merkittävästi vahvistanut asiakas- ja käyttäjälähtöisyyttä master-koulutuksessa. Toiminta on osaltaan ollut edesauttamassa myös opintojen etenemistä ja master-tutkinnon valmistumista. Viime vuosien aikana on päästy sellaisiin tuloksiin tutkintojen tuottamisessa, jota ei varmasti olisi saavutettu ilman tätä systemaattista kehittämistyötä.

Seuraavat lainaukset ovat kahden kehittäjäopiskelijan kuvauksia kokemuksistaan:

"Toiminta on ollut antoisaa. Olemme todella saaneet asioita eteenpäin ja meidät on otettu tasavertaisina kumppaneina opetuksen kehittämiseen mukaan."

"Arvostan suuresti sitä, että opiskelijoiden mielipide halutaan kuulla ja se otetaan tasavertaisesti huomioon. Tästä toimintaideologiasta haluan ottaa mallia myös tulevaan työhöni ja aktivoida omat asiakkaat tasavertaisina toimijoina mukaan kehittämistyöhön!"

Opettajien näkökulmasta vuorovaikutus opetuksen kehittäjäopiskelijoiden kanssa on ollut tasapuolista ja kehittämistyötä on tehty tiiviisti ja asiakaslähtöisesti. Opiskelijoiden osallistuminen koulutuksen kehittämiseen on voimavara, koska he ovat oman osaamisensa ja oppimisensa sekä työelämän asiantuntijoita. Heidän osaamistaan on tarkoituksenmukaista käyttää hyödyksi koulutuksen kehittämisessä.

Innovaatioita kehitettäessä on hyvä kuitenkin muistaa, että asiakas tarkastelee asioita aiemman kokemuksensa ja oman tietotasonsa raameissa (esim. [\[12\]](#)). Kun kehitetään yhdessä tasavertaisina kumppaneina opetusta, korostuvat opiskelijan ja opettajan rooli ja osaaminen hiukan eri tavoin. Opiskelija on kehittämisen voimavara ja kokemustoimija. Opettajan sisällöllinen ja pedagoginen asiantuntemus on tärkeä luotaessa tavoitteita ja toimintatapoja.

Opiskelijoiden ja opettajien yhteisen arviointityöpajan tulosten mukaan kehittäjäopiskelijat olivat saavuttaneet tarkoituksenmukaista ja urakehitystään palvelevaa osaamista kehittämisessä ja johtamisessa. Palautteen

mukaan heidän osaamisensa oli lisääntynyt myös ryhmätyöskentelytaitojen ja yhteistoiminnallisten kehittämisen menetelmien osalta.

Oamkissa master-koulutuksen kehittäminen jatkuu tiiviinä ja aiempaa monialaisempaa toimintana. Kehittämistyöstä saadut tulokset ja kokemukset haastavat edelleen kehittämään toimivaa työelämän, opettajan ja opiskelijoiden kolmikantamallia (ks. [\[13\]](#)).

Lähteet

1. [^](#) Virtanen, P., Suoheimo, M., Lemminmäki, S., Ahonen, P. & Suokas, M. 2011. Matkaopas asiakaslähtöisten sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämiseen. Tekesin katsaus 281. Tekes, Helsinki. Hakupäivä 26.5.2017.
<https://www.tekes.fi/globalassets/julkaisut/matkaopas.pdf>
2. [^](#) [ab](#) Frisk, T. (toim.) 2016. Työpaikkaohjaaja opiskelijan ohjaajana. Uud. p. Helsinki: Educa projektit Oy. Hakupäivä 18.9.2017.
http://www.edu.fi/download/177819_TPO_opiskelijan_ohjaajana.pdf
3. [^](#) [abc](#) Goodyear, V. & Dudley, D. 2015. "I'm a Facilitator of Learning!" Understanding What Teachers and Students Do Within Student-Centered Physical Education Models. Quest 67 (3), 274-289. Hakupäivä 26.5.2017.
<http://dx.doi.org/10.1080/00336297.2015.1051236>
4. [^](#) Weimer, M. 2013. Learner-Centered Teaching: Five Key Changes to Practice. 2. p. San Francisco: Jossey-Bass. ProQuest ebrary. Hakupäivä 26.5.2017.
<http://site.ebrary.com.ezproxy.jyu.fi/lib/jyvaskyla/reader.action?docID=10653948>
5. [^](#) Marstio, T. & Lipasti, E. 2016. Opiskelijalähtöinen verkko-opintojen suunnittelu korkeakoulussa. UAS Journal 1. Hakupäivä 19.8.2017.
<https://uasjournal.fi/koulutus-oppiminen...>
6. [^](#) Wilson, S., Liber, O., Johnson, M., Beauvoir, P., Sharples, P. & Milligan, C. 2007. Personal Learning Environments: Challenging the dominant design of educational systems. Journal of e-Learning and Knowledge Society 3 (2), 27–38.
7. [^](#) Sitra. 2015. Työelämä kestävän hyvinvoinnin lähteeksi. Hakupäivä 21.6.2017
<https://www.sitra.fi/julkaisut/Esitteet/2015...>
8. [^](#) Arene ry. 2017. Ammattikorkeakoulujen maisterikoulutus osaamisen uudistajana – YAMK-tutkinnot suomalaisena koulusinnovaationa. Hakupäivä 14.6.2017.
<http://www.arene.fi/fi/ammattikorkeakoulut/vaikuttavuus/yamk-rake-selvitys>
9. [^](#) Vanhanen-Nuutinen, L. & Laitinen-Väänänen, S. 2011. Työelämän kokemaa hyötyä ammattikorkeakoulun kanssa tehtävästä yhteistyöstä. AMK-lehti 2. Hakupäivä 21.6.2017.
https://arkisto.uasjournal.fi/uasjournal_2011-2...
10. [^](#) [ab](#) Korhonen, T., Kiviniemi, L. & Sandelin, P. 2017. Kolmikantayhteistyö auttaa master-opiskelijaa osaamistaan vastaavalle uralle. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 4. Hakupäivä 18.9.2017.
<http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2016122131640>
11. [^](#) [ab](#) Koivunen, K. & Kiviniemi, L. 2015. Opiskelijat master-pedagogiikkaa kehittämässä. Teoksessa H. Kotila & H. Mäki (toim.) 21 tapaa tehostaa korkeakouluopintoja. Haaga-Helia-ammattikorkeakoulu, 952–978.
12. [^](#) Cooper, B., Vlaskovits, P. & Ries, E. 2013. The Lean Entrepreneur: How Visionaries Create Products, Innovate with New Ventures, and Disrupt Markets. Wiley. ProQuest ebrary. Hakupäivä 26.5.2017.
<http://site.ebrary.com.ezproxy.jyu.fi/lib/jyvaskyla/reader.action?docID=10650972>
13. [^](#) Ahonen, P. & Nurminen, R. 2009. Työelämän kehittäminen kolmikantamallin avulla – kokemuksia terveysalalta. Teoksessa B. Varjonen & H. Maijala (toim.) Ylempi ammattikorkeakoulututkimus – Osana innovaatioympäristöjä. Hämeen ammattikorkeakoulun julkaisuja 3. Hämeen ammattikorkeakoulu. Saarijärven Offset Paino Oy, Saarijärvi, 77–94. Hakupäivä 18.9.2017.
<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/96256...>

Metatiedot

Nimeke: Opiskelijat voimavarana master-koulutuksen kehittämisessä. Teoksessa K. Koivisto, A. Henner & L. Kiviniemi (toim.) Hoitotyön koulutus ja tutkimus- ja kehittämistoiminta – ajankohtaisia ja tulevaisuutta ennakoivia haasteita

Tekijä: Koivunen Kirsi; Heikka Helena; Kiviniemi Liisa

Aihe, asiasanat: asiakaslähtöisyys, kehittäminen, pedagogiikka, ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot

Tiivistelmä: Opiskelijälähtöisyydessä keskeistä on opiskelijoiden mahdollisuus toimia aktiivisina palautteen antajina ja toiminnan kehittäjinä. Näin heillä on mahdollisuus tuoda uusia näkökulmia koulutuksen suunnitteluun ja toteutukseen.

Master-koulutuksen kehittäjäopiskelijatoiminta aloitettiin Oulun ammattikorkeakoulussa vuonna 2013. Aktiivisina kehittäjinä on syksyyn 2017 mennessä ollut 23 opiskelijaa. Sosiaali- ja terveysalan kehittämisen ja johtamisen tutkinnossa aloitettu kehittäjäopiskelijatoiminta on laajentunut monialaiseksi vuonna 2016. Kehittäjäopiskelijat ovat osallistuneet opintosuunnitelman ja pedagogisten ratkaisujen suunnitteluun sekä verkkoalustan ja sen sisällön rakentamiseen. He ovat koonneet palautetta pedagogisista ratkaisuista, opintojen sisällöistä ja oppimisympäristöistä tiiviissä yhteistyössä opettajatiimin kanssa. Lisäksi he ovat analysoineet arvioinnissa saadut tiedot ja tehneet muutosehdotukset opettajatiimille.

Opiskelijoiden antaman palautteen mukaan kehittäjäopiskelijatoiminta on tiivistänyt opiskelijoiden välistä yhteistoimintaa ja aktivoinut opiskelijoiden osallisuutta opintojen suunnitteluun. Kaiken kaikkiaan kehittäjäopiskelijatoiminta on merkittävästi vahvistanut asiakas- ja käyttäjälähtöisyyttä master-koulutuksessa. Toiminta on osaltaan ollut edesauttamassa myös opintojen etenemistä ja master-tutkintojen valmistumista.

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu, Oamk

Aikamääre: Julkaistu 2017-11-30

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2017101850133>

Kieli: suomi

Suhde: <http://urn.fi/URN:ISSN:1798-2022>, ePooki - Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut

Oikeudet: Julkaisu on tekijänoikeussäännösten alainen. Teosta voi lukea ja tulostaa henkilökohtaista käyttöä varten. Käyttö kaupallisiin tarkoituksiin on kielletty.

Näin viittaat tähän julkaisuun

Koivunen, K., Heikka, H. & Kiviniemi, L. 2017. Opiskelijat voimavarana master-koulutuksen kehittämisessä. Teoksessa K. Koivisto, A. Henner & L. Kiviniemi (toim.) Hoitotyön koulutus ja tutkimus- ja kehittämistoiminta – ajankohtaisia ja tulevaisuutta ennakoivia haasteita. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 43. Hakupäivä xx.xx.20xx. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2017101850133>.